

**การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ***
**PARTICIPATORY MANAGEMENT OF SCHOOLS UNDER THE BUREAU
OF PRIMARY EDUCATION AREA OFFICE, BUENG KAN**

พานุพันธุ์ ศรีสุชาติ

Panupan Srisuchat

วิทยาลัยนครราชสีมา

Nakhonratchasima College, Thailand

Corresponding Author's Email: panupan.ter0870339445@gmail.com

วันที่รับบทความ : 5 พฤษภาคม 2568; วันที่แก้ไขบทความ 11 พฤษภาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ : 12 พฤษภาคม 2568

Received 5 May 2025; Revised 11 May 2025; Accepted 12 May 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ 2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตาม ตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน 3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวนทั้งสิ้น 327 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.80 รวมถึงแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ข้อมูลที่ได้ถูกวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน

Citation:

* ปานุพันธุ์ ศรีสุชาติ. (2568). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 3(3), 769-782.

Panupan Srisuchat. (2025). Participatory Management Of Schools Under The Bureau Of Primary Education Area Office, Bueng Kan. Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(3), 769-782.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

เปี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffé's method)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬอยู่ในระดับมาก

2. ความคิดเห็นจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขณะที่การจำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน และ ประสบการณ์ทำงาน ไม่พบความแตกต่างทั้งในภาพรวมและในแต่ละด้าน

3. แนวทางสำคัญในการเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วม ควรให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศที่เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ส่งเสริมการสื่อสารและความร่วมมือในทุกกระดับ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพของการบริหารจัดการโรงเรียน และนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การบริหาร, การมีส่วนร่วม, โรงเรียน

Abstract

This research aimed to: Investigate the participatory management practices of schools under the Bueng Kan Primary Educational Service Area Office; Compare personnel's opinions regarding participatory management in these schools, categorized by position, school size, and work experience; and Explore approaches for enhancing participatory school management in the same educational jurisdiction. The sample group consisted of 327 participants, including school administrators and teachers. The research instruments included a five-point Likert scale questionnaire—validated for content validity with an IOC ranging from 0.80 to 1.00 and a reliability coefficient of 0.80—and a structured interview. Data were analyzed using both descriptive statistics (frequency, percentage, mean, and standard deviation) and inferential statistics, such as the t-test, one-way ANOVA, and Scheffé's post hoc test.

Research Findings

1. Overall, participatory management in schools under the Bueng Kan Primary Educational Service Area Office was rated at a high level.

2. When opinions were analyzed by position, statistically significant differences were found at the .05 level. However, no significant differences were observed when categorized by school size or work experience, either overall or by specific aspect.

3. Key recommendations for enhancing participatory management include fostering an environment that actively encourages involvement from all personnel levels, promoting open communication and collaboration, and improving management effectiveness to sustainably achieve shared educational goals.

Keywords: Administration, Engagement, School

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน) ได้วางรากฐานให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาในทุกระดับ โดยเน้นการสนับสนุนให้เกิดระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐาน ซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย เชี่ยวชาญในด้านที่ตนถนัด มีศักยภาพและความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม อันสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ที่กำหนดวิสัยทัศน์ว่าคนไทยทุกคนควรมีโอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพตลอดชีวิต ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

แผนการศึกษาดังกล่าวยังตั้งเป้าหมายไว้ 4 ประการ ได้แก่ (1) การปรับปรุงกระบวนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ (2) การส่งเสริมให้คนไทยเป็นพลเมืองดี มีทักษะและสมรรถนะที่จำเป็น (3) การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณธรรม และ (4) การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยอิงแนวคิดสำคัญอย่างการจัดการศึกษาเพื่อทุกคน

(Education for all) การส่งเสริมความเสมอภาค (Inclusive education) และการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในสังคม (All for education) กระทรวงศึกษาธิการได้ขับเคลื่อนนโยบายด้านการศึกษาโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม เช่น ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน เพื่อร่วมกันออกแบบและตัดสินใจในด้านการบริหารงานของสถานศึกษา โดยเน้นหลักธรรมาภิบาล ความโปร่งใส และความยุติธรรม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างบรรยากาศที่ดีในการพัฒนาโรงเรียนและนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

ทั้งนี้ ประเทศไทยได้กำหนดระบบประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กรอบมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่ คุณภาพผู้เรียน การบริหารจัดการ และการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้กระบวนการจัดการศึกษาสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน ครอบครัว และสังคม ในนโยบายการศึกษาประจำปีงบประมาณ 2567–2568 กระทรวงศึกษาธิการได้วางแนวทางให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนทุกวัยในทุกมิติ ทั้งด้านความเท่าเทียม โอกาส และคุณภาพชีวิต โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน และได้รับทักษะอาชีพที่จำเป็น ผ่านกระบวนการ Re-skill, Up-skill และ New skill เพื่อยกระดับศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับประเทศและสากล รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงกลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่เปิดโอกาสให้บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ซึ่งช่วยเสริมสร้างความร่วมมือ ความเชื่อมั่น และบรรยากาศการทำงานแบบมีทีมเวิร์ก ทั้งยังส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

จากนโยบายการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาแบบรอบด้านนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาระบบการบริหารให้เกิดความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตาม ตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากับประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้ ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 212 โรงเรียน จำนวน 2,243 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ, 2567)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 327 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Robert V. Krejcie and Eayrle W. Morgan, 1970) โดยได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดสถานศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารแบบมีส่วนร่วม จำนวน 4 คน ครูที่มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม จำนวน 3 คน รวมจำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นคำถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4. ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า โดยผู้ตอบจะได้รับคำถามเช่นเดียวกัน และในลำดับขั้นตอนเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ถามถามได้ตรงประเด็นที่ต้องการไม่ออกนอกเรื่อง ไม่เกินขอบเขตที่กำหนดไว้ และข้อมูลที่ได้รับสามารถนำมาประมวลผลได้ โดยมีขั้นตอนการสัมภาษณ์ ดังนี้

- 4.1 กำหนดเวลาในการสัมภาษณ์ 15-20 นาที และนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
- 4.2 เตรียมอุปกรณ์จัดบันทึกให้เหมาะสมกับสถานการณ์
- 4.3 แนะนำตัวเอง และสร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเอง
- 4.4 บอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ และขออนุญาตจัดบันทึกหรือใช้เครื่องมือบันทึกเสียงจากผู้รับการสัมภาษณ์
- 4.5 ป้อนคำถามเหมาะสมกับเวลา และทำการบันทึกหลังจากการสัมภาษณ์เสร็จ
- 4.6 ขอบขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 136 -143) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามตำแหน่ง โดยใช้ค่า t – test (Independent samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้ค่า f – test (one way anova)

5. วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีโดยรวมอยู่ในระดับ “มาก” โดยหากพิจารณารายด้านแล้ว จะพบว่าบางด้านอยู่ในระดับ “มากที่สุด” และบางด้านอยู่ในระดับ “มาก” เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้านความผูกพันต่อองค์กร ด้านความไว้วางใจกัน และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีอิสระในการปฏิบัติงาน

1.1 ด้านความไว้วางใจกัน ภาพรวมของการสร้างความเชื่อมั่นภายในองค์กรอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารมีบทบาทในการเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้กับครูและบุคลากรผ่านกรวยอมรับและชื่นชมผลงาน แสดงความจริงใจในการแก้ไขปัญหา เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในกระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และรักษาความเป็นธรรมในการบริหารงาน อย่างไรก็ตาม ข้อที่ได้รับความคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดในด้านนี้คือ ความโปร่งใสในการดำเนินการและการตัดสินใจของผู้บริหาร

1.2 ด้านความยึดมั่นผูกพัน การแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อองค์กรในมุมมองของครูและบุคลากรอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังค่านิยมของโรงเรียน สนับสนุนให้เกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จของสถานศึกษา และส่งเสริมความมุ่งมั่นของบุคลากรในงานที่ได้รับผิดชอบ อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การแสดงความตั้งใจของผู้บริหารในการสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกของโรงเรียน

1.3 ด้านการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ผลการประเมินชี้ให้เห็นว่าด้านนี้มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดในทุกด้าน โดยผู้บริหารสนับสนุนการพัฒนาและดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา มีการประเมินความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน แม้กระนั้น การสร้างแรงบันดาลใจเพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันยังถือเป็นประเด็นที่ต้องปรับปรุง

1.4 ด้านการมีอิสระในการปฏิบัติงาน แม้จะอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อเทียบกับด้านอื่นถือว่ามีความคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด โดยผู้บริหารส่วนใหญ่เปิดโอกาสให้ครูตัดสินใจในงานที่ได้รับผิดชอบ และสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาการเรียนการสอน รวมถึงการเรียนรู้ของครูเอง อย่างไรก็ตาม ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ การส่งเสริมให้ครูพัฒนานวัตกรรมด้านการสอนด้วยตนเอง

2. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมพบว่า

2.1 จำแนกตามตำแหน่ง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในภาพรวม ยกเว้นด้านความไว้วางใจกันที่ไม่พบความแตกต่าง

2.2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในทุกด้าน

2.3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทั้งในภาพรวมและรายด้าน

3. แนวทางในการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วม ควรให้ความสำคัญกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา พัฒนาความร่วมมือภายในโรงเรียน และนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายร่วมกันอย่างมั่นคงและยั่งยืน

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด และมาก อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อความเชื่อมั่นระหว่างบุคลากรในโรงเรียน มีการรับฟังความคิดเห็นอย่างเปิดใจและการสนับสนุนความสัมพันธ์ที่ดี ส่งผลให้บุคลากรเกิดความมั่นใจในบทบาทและกระบวนการบริหาร สอดคล้องกับ คณะกรรมการบริหารงานวิจัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1. โรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 มีสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านองค์การ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.24 รองลงมาด้านผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย 4.01 ด้านการ เรียนรู้มีค่าเฉลี่ย 3.97 ด้านเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ย 3.93 และด้านการจัดการความรู้ มีค่าเฉลี่ย 3.88

2. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตาม ตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการไว้วางใจกัน ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจาก ความคาดหวังที่แตกต่างกันต่อกระบวนการบริหาร โดยครูผู้สอนอาจคาดหวังการสนับสนุนในด้านอิสระในการปฏิบัติงาน เช่น การวางแผนการสอนและการพัฒนาวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน ส่วนผู้บริหารอาจมุ่งเน้นการบริหารจัดการภาพรวมของโรงเรียน ซึ่งส่งผลให้เกิดมุมมองที่แตกต่างเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายและการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับเพ็ญพิศ ผาพองยุ่น (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามตำแหน่ง ในภาพรวมมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ ผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีด้านที่มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการบริหารทั่วไป และแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านการบริหารงบประมาณ

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตาม ขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจาก การบริหารแบบมีส่วนร่วมเน้นการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งไม่ได้จำกัดหรือขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียน แต่ขึ้นอยู่กับทัศนคติและแนวทางการบริหารของผู้บริหารเป็นหลัก สอดคล้องกับ อมรภาค ปิ่นกำลัง (2564) ทำวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัย พบว่า 1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. การเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ตามขนาดสถานศึกษา ประสพการณ์ อายุ พบว่า ไม่แตกต่างกัน 3. แนวทางการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ดังนี้ 1) การไว้วางใจกัน ส่งเสริมการยอมรับและเชื่อถือใน ความรู้ความสามารถของผู้ร่วมงาน ผู้บริหารให้ความสำคัญแก่ผู้ร่วมงาน 2) ความยึดมั่นผูกพัน ให้ การสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูน

ความรู้ เพื่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและ เป็นระบบ 3) การตั้งเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้วยการเปิดให้โอกาสผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมใน การแสดงความคิดเห็นและ ปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน และสร้างความตระหนักในการทำงานร่วมกัน 4) ความมีอิสระ ในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสผู้ร่วมงานได้แสดงความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อความร่วมมือ กันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและการบริหารการศึกษาของโรงเรียนตามแผนดำเนินงาน ของโรงเรียนต่อไป

4. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่ แตกต่างกันอาจเนื่องมาจากนโยบายและรูปแบบการบริหารที่กำหนดโดยสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มีความชัดเจนและครอบคลุมทุกกลุ่มบุคลากรโดยไม่คำนึงถึงประสบการณ์การ ทำงาน ทำให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนมีลักษณะสอดคล้องกัน สอดคล้องกับ วิจิตา แยมศรี (2564) ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบางขุนเทียน ศึกษา สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงาน วิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมสูงสุด คือ ด้านการ วางแผนงานด้านวิชาการ รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และด้านที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 2) การบริหารงานวิชาการแบบ มีส่วนร่วมตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ ระหว่าง 41-50 ปี วุฒิการศึกษาปริญญาตรี และมีประสบการณ์การทำงาน 11-15 ปี มีความ คิดเห็นโดยรวมไม่ต่างกันโดมมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ แบบมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่ม อื่น ๆ

5. แนวทางในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า ด้านการไว้วางใจกัน การที่ผู้บริหารรับฟังความ คิดเห็นของครู นักเรียน และผู้ปกครองอย่างเปิดใจ สะท้อนถึงความโปร่งใสและการให้ ความสำคัญต่อความต้องการและมุมมองของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นใน กระบวนการบริหาร นอกจากนี้ การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมความเชื่อมั่นระหว่างผู้บริหาร และครูยังช่วยให้บุคลากรเกิดความไว้วางใจในองค์กร ซึ่งมีผลต่อการทำงานร่วมกันอย่างมี ประสิทธิภาพ ด้านความยึดมั่นผูกพัน การส่งเสริมความภาคภูมิใจในบทบาทและความสำเร็จ

ของโรงเรียน โดยเฉพาะการแสดง ความมุ่งมั่นของผู้บริหารในการทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียงในเชิงบวก เป็นปัจจัยที่ช่วยสร้างความผูกพันของบุคลากรต่อองค์กร การที่บุคลากรมีความภาคภูมิใจ และผูกพันกับโรงเรียนจะส่งผลให้พวกเขามีความมุ่งมั่นในการพัฒนาการเรียนการสอนและการบริหารร่วมกับผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน การเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และการรับฟังข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงเป้าหมาย เป็นแนวทางที่ช่วยสร้างความเป็นเจ้าของในเป้าหมายดังกล่าว ความร่วมมือในการวางแผนและกำหนดทิศทางของโรงเรียนยังช่วยให้บุคลากรรู้สึกว่าคุณภาพเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาโรงเรียน นอกจากนี้ยังส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากร ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน การที่ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูมีอิสระในการวางแผนการสอนตามบริบทของผู้เรียน แสดงถึงการให้ความสำคัญต่อความหลากหลายของผู้เรียนและบริบทของโรงเรียน ซึ่งช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นในกระบวนการเรียนการสอน นอกจากนี้ การส่งเสริมให้ครูพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง เป็นการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาศักยภาพของครู ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนและความสำเร็จของโรงเรียนโดยรวม

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เมื่อพิจารณาตาม ตำแหน่ง พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และแนวทางในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า ควรมุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศที่เปิดโอกาสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในทุกกระดับ เพื่อให้การบริหารโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความร่วมมือที่ดี และสามารถบรรลุเป้าหมายร่วมกันได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูมีอิสระในการออกแบบการเรียนการสอน โดยให้ความสำคัญกับความหลากหลายของผู้เรียนในแต่ละชั้นเรียน

1.2 ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายและแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน พร้อมกับเสนอความคิดเห็นและแนวทางในการพัฒนา

1.3 ด้านการไว้วางใจกัน ผู้บริหารควรจัดการประชุมที่เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความโปร่งใสและความไว้วางใจในกระบวนการบริหาร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการวิเคราะห์ผลกระทบของการใช้เทคโนโลยีในการบริหารโรงเรียนต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน

2.2 ควรศึกษาการศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน

2.3 ควรศึกษาการพัฒนาแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนในกิจกรรมทางการศึกษาภายในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). มาตรฐานการศึกษา. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนพิเศษ 235 ง หน้า 4 (24 กันยายน 2561)

คณะกรรมการบริหารงานวิจัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนคุณภาพของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3.

เพ็ญพิศ ฝาพองยูน. (2560). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. คณะศึกษาศาสตร์. วิทยาลัยสันตพล.

- วิจิตา แยมศรี (2564). การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา
สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร. สาขาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อ
พัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. (2567). สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี. เรียกใช้เมื่อ 31 ตุลาคม 2567 จาก <https://www3.bkn.go.th/omrภาคปทุมธานี>
- อมรภาค ปทุมธานี (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). “Determining sample size for research
activities”. Educational and psychological measurement, 30(3), 607-610